

Dagbladet Oktober 1945

Razziaen ...

— Fortsatt fra 1. side —

skaper fra Urk. M. P. forsynt med usikrede stenguns styrtet øyeblikkelig opp i direktørboligen, der fru major Gleditsch, hennes datter fru Grimnes, som lå og hvilte sammen med sitt seks uker gamle barn, og barnepike ble kommandert ut med hendene på nakken og våpnene rettet mot seg. De ble stilt opp sammen med ... fanger fra ytre leirområde. Fru Grimnes bar et barn på den ene armen, den andre måtte opp i nakken. Hun ba om å få sette barnet ned, men ble svart med et bryskt nei. Da fru Gleditsch ba om å få forklare seg, lød svaret: — Hold kjæft.

Etter hvert kom en av Iebus vaktmannskaper til og forklarte Urk-mannen hvem han hadde foran seg. Han ble meget forvirret og hadde plutselig mye å utrette et annet sted i leiren. Imidlertid kom også major Gleditsch til og fikk tatt affære. De tre kvinnene ble som rimelig er, meget forskrekket og trodde ikke et øyeblikk at det bare gjaldt alminnelig razzia, etter Urk-folkenes brutale framferd.

Samtidig hadde andre av Urk.s mannskaper begitt seg til de øvrige bygningene i ytre område. Utenfor rettslokalet ble dommer Dørenfeldt holdt opp av en mann med stengun og ble stilt opp mot veggen med hendene på nakken. Han forsøkte å forklare hvem han var, men kom ikke lenger enn til Do —, da han ble avbrutt med et brutalt: — Hold kjæft.

Det faste personalet av rikspolitiet som fungerer som vaktmannskaper på Iebu, ble holdt opp med usikrede våpen som alminnelige fanger. Urk-folkene hadde øyensynlig ingen instruks som skjelnnet mellom fanger og vaktmannskaper eller mellom administrasjonsbygninger og fangebrakker. I vaktmannskapenes vaskebrakke ble en av vaktene stilt opp med hendene i nakken, og i den militære sykebrakka, der det selvfølgelig ligger syke politifolk, ble diakonen — en sersjant — stilt opp mot veggen, og til og med feberpasienter kommandert ut av sengene og ut på trappa foran brakka.

URK tok med seg alt, fra permisjonssedler til nøklene til kraftverket

URK-mennene opptrådte etterhvert like forvirret om brutalt, avga rapport til overordnede med makinpistolene i magen på dem og tilt eeg i giv-akt da de ble tilnakkert av fanger.

Under razziaen ble det ikke tatt det ringete henyh til reglement og orden på Iebu. Bl. a. tok de med seg nøklene til leiren kraftverk om kaffer fenglet ly om natten. Etter iherdige antrengelser fikk man i løpet av dagen kaffet nøkleen tilbake. Det kunne eller ha ført til det rene kao i fenglet i løpet av natten.

Vaktsjefen ble beskyldt for brevsmugling

Til og med vaktene permijonedler ble tatt vare på. Vaktsjefen hadde nettopp skrevet dem ut og skulle til å legge dem i kassen utenfor vinduet, da en av URK-folkene fikk se ham.

— Her skal vi ikke ha noen brevsmugling, utbrøt denne og tok sedlene og puttet dem i lommen.

Fangenes passersedler fra indre til ytre område ble også tatt vare på, noe som brakte kaos i vaktene administrasjon. I det «gode resultat» av razziaen inngår bl. a. skrå, kammer, kløsettpapir, hyssingstumper, spikere, tannpirkere, klokke, metermål, skrifter til forsvarsadvokatene, alt sammen ting som fangene etter reglementet har lov til å ha, opplyser Iebus vaktmannskaper.

Fengslets faste vaktpersonale er i det hele tatt oppbrakt over den hensynsløse behandling de har vært utsatt for og over den utrolige rotete razziaen.

— Det går for vidt, uttaler en av dem, når til og med vaktsjefen blir beskyldt for brevsmugling.

Politiets forklaring

Dagbladet har vekslet noen ord med kriminalsjef L'Abée Lund i forbindelse med den mindre heldige episoden under razziaen på Iebu da fru direktør Gleditsch og hennes to døtre ble hentet ned på appellplassen og krippsvisitert.

— Det er ufattelig at det skulle inntreffe og politiet kan bare beklage. På forhånd var mannskapet instruert om hvordan en skulle gå fram. Blant annet ble det gitt ordre om at fengslets personale og dets pårørende ikke skulle røres.

Direktør Gleditsch var innkalt til å møte på kriminalsjefens kontor lørdag formiddag, og han ble da satt inn i planen om razziaen. Direktøren kjørte også først i kolonnen oppover og ga ordre til vaktene at politiet skulle slippe inn for å foreta en razzia.

Politifolkene ble deretter fordelt over leiren etter en på forhånd oppsatt plan, og en av URK — som hovedsakelig består av gamle hjemmestyrkefolk — fikk til oppgave å hente den fangen som arbeidet i huset hos direktøren. Det var denne orden som ble parert på en litt usedvanlig måte. Han tok en av sine kolleger med seg, og hentet ikke bare fangen, men også fru Gleditsch og hennes to voksne døtre.

Fullt på høyde med hirden, sier direktør Gleditsch

— Det er ikke til å tro at noe sånt kan skje i vår tid, sier direktør Gleditsch i en samtale med Dagbladet, som for øvrig fraskriver et hvert ansvar i forbindelse med razziaen. Når politiet fant det nødvendig, kunne ikke han sette seg imot den. De to karene som kom opp i direktørboligen, lå fullt på høyde med statspolitiet og hirden med hensyn til oppførelse og fremgangsmåte. De kom stormende inn i villaen med våpnene i anleggsstilling og kommanderte fru Gleditsch og hennes voksne datter og barnepike til å komme seg hurtigst mulig ut. Fru Gleditsch prøvde å si hvem hun var, men fikk da bekjed om å holde kjæft. De tre damene måtte å marjere fra direktørboligen og ned på den lille appellplassen mellom det indre og ytre området, med hendene foldet bak hodet.

På appellplassen måtte de stille opp sammen med diverse andre fanger og ble kroppssvisitert. Visitasjonen besørget UKR-karene, og bare det at man visiterer kvinner er ulovlig.

Mens de sto der nede, kom heldigvis en av de gamle Iebu-vaktene forbi som unektelig ble litt forbauset da han så fruen til direktøren og hans to døtre stå oppstilt sammen med alminnelige fanger. Han gjorde de nye makthaverne oppmerksom på hvem det var, og en stund etter fikk de tre damene lov til å slippe fri.

Nå ble også direktør Gleditsch varslet. Han løp opp til huset, og her fant han to UKR-karer i full gang med å ransake huset. Denne gangen hjalp det hverken med trusler eller ladde maskinpistoler. Direktør Gleditsch kastet dem helt bokstavelig ut av huset.

Som rimelig er, er direktøren meget oppbrakt over hele episoden, og han vil med det første sende inn rapport både til rikspolisjefen og fengselsstyret.